

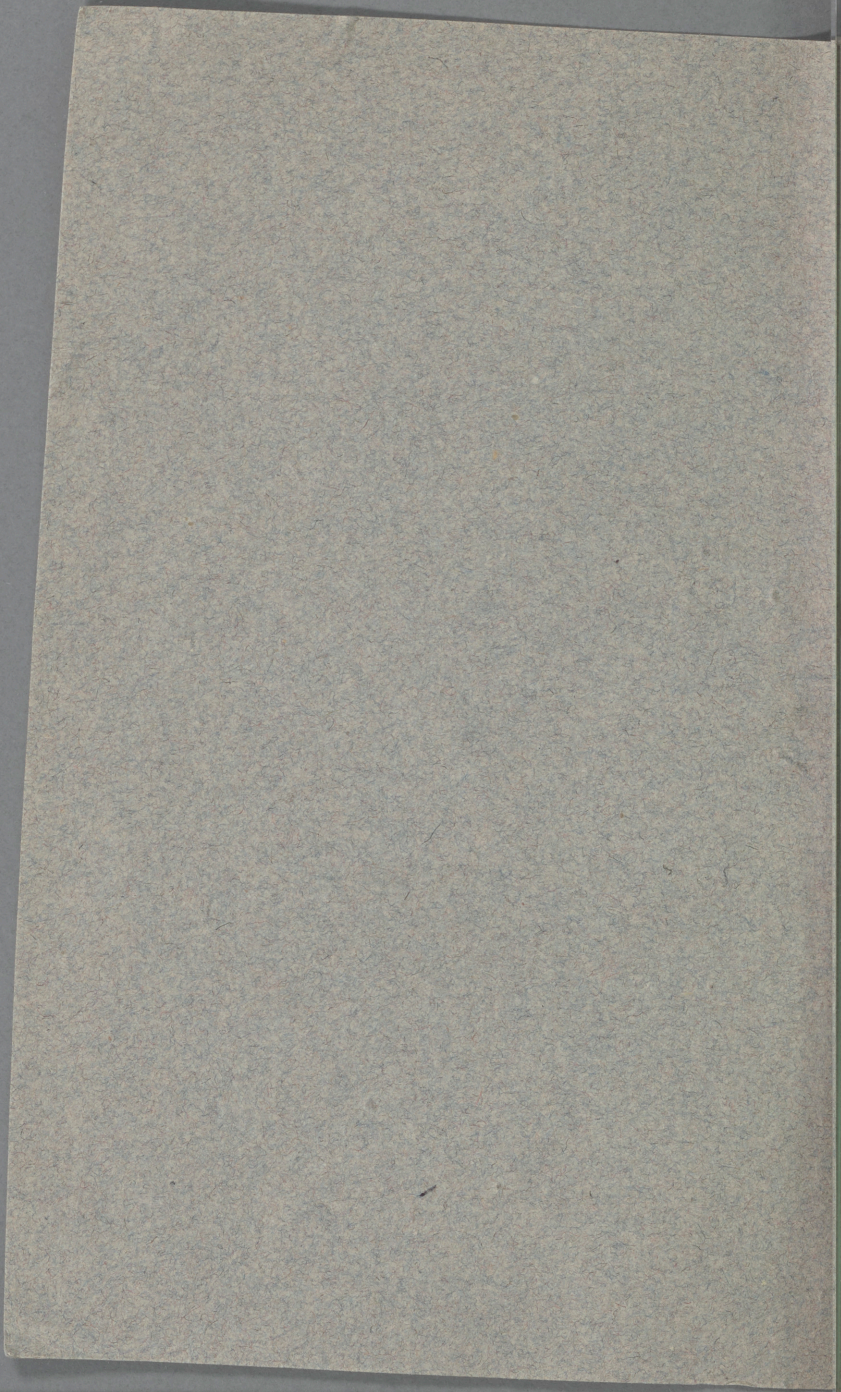
Berättelser ur arbetsklassens lif : 1. Vägen till rikedom, eller en natt på...

Axelson, Maximilian,

59 C Br.







Decorative border with floral motifs and text in a South Asian script, possibly Tamil or Telugu, running vertically along the right edge of the page.

Roman.
Sve.
(Re.)

Berättelser

ur

Arbetsklassens Lif

af

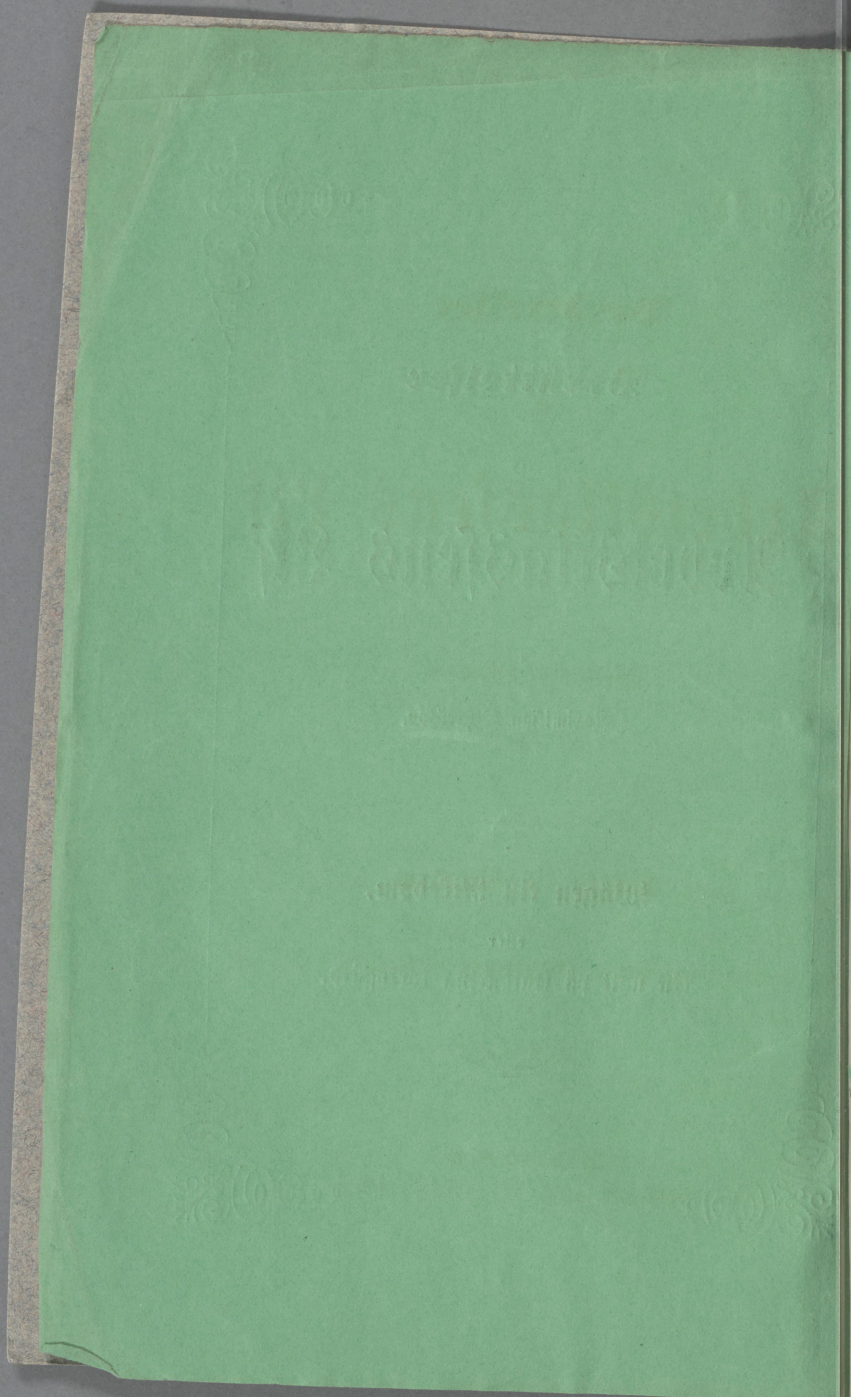
Maximilian Axelsson.

I.^x

Wägen till Rikedom,

eller

En natt på Catharina kyrkogård.



11

Berättelser

ur

Arbetsklassens Lif

af

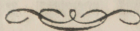
Maximilian Frelson.

I.

Wägen till Nifedom,

eller

En natt på Catharina kyrkogård.



Stockholm,
tryckt hos Joh. Beckman, 1853.



Verzeichnis

III

Verzeichnis

Verzeichnis

Verzeichnis



I.

"Före nie är jag hemma igen!" svarade
suidaren bestämt.

"J fall bu inte stannar på nobis i natt",
inföll hustrun och hotade honom skalmäftigt
med fingret.

Från hwad håll man än må närma sig Sweriges sköna hufvudstad — från Upland eller Södermanland, från Saltsjön eller Mälaren — är Catharina kyrka dock alltid en af de byggnader, som först fångsla uppmärksamheten. Och detta med rätta. Högt uppe på det pittoresft sköna Södermalm reser detta tempel sin herrliga dôme — ett mästerwerk, det wår nuwarande byggnadskonst torde ha swårt att efterbilda.

Catharina wore wård att omgiswas af palatser, men, liksom så mången annan skönhet, framstår den ej i så högförnämt sällskap. Långt annorlunda. Lätt utmed des norra mur löper, till exempel, den wisseligen både långa och breda, men på werkligt ståtliga byggnader fullkomligt utfattiga Högbergsgatan; och åt

de andra tre hållen sträcker sig den wida kyrkogården, der utsigten i betydligaste mån instränkes af kastanie-trädens wäldiga pelarrader. Men ginge blicken också utom dessa, så skulle den äfwen då ej påträffa något särdeles i byggnadswäg. Det är nemligen idel smågator man här finner, och för de goda menniskor, som wid dem fäst sitt bo, måste architecturen anses som en bisak af allra owigtigaste slag; ty uppförde man äfwen här ståtliga wåningar, så skulle de rikare dock ej flytta derin — så långt ifrån nöjenas medelspunkt, — men de fattige deremot draga sig tillbaka ännu längre ifrån lyxens område. Fattigdomen, eller åtminstone armodet, trifwes ej i de lhusa salarne — det gömmer helst sitt bleka anlete, antingen tätt under takåsarne eller i halft underjordiska klyffan — wid de mörka gränderna eller högt på de kala bergen, der det åtminstone får hafwa dagens ljus i oqwald besittning.

En af de betydligaste smågatorna i Catharinastrakten, är den så kallade Södermanlandsgatan, hwilken från kyrkogårdens södra port öppnar en långwäga utsigt ända utom staden, så att man på detta håll får en mörk sfog i bakgrunden.

I början af denna gata kan man lätt föreställa sig, att man wistas i hwilken Swenskt stad som helst, med undantag af Stockholm eller någon af de större, men går man vidare (och det nemligen är under nå

gon af sommarmånaderna), så befinner man sig plöts-
ligen, innan gatan ännu slutat, midt i skötet af en
idyll, då man nedkommer i en liten dalsänkning, på
en gång ser en gräsmatta å ömse sidor samt der-
uppå några kor med sin herde eller herdinna. Det
är wid det qvarter, som man kallar Blecktornet.

Men wi wilja icke förirra oss så långt bort; ty
wi skola nu titta in här till wenster, der snickaren
Heine förr haft sin bostad. Wi säga förr; ty män-
gen wagga har här sedan des blifwit af andra hän-
der förfärdigad, — många "fyra bräder" ihopfogade.

En sommarafton (wi minnas ej rätt året) såg
man nyhånande snickare Heine i sitt stora werkstads-
rum stå och betrakta en nyh färdiggjord möbel, hwil-
ken, sanningen att säga, utgjorde ett ganska wackert
prof på hans skicklighet i sitt yrke. Han betraktade
den också icke utan en wiß sjelfförnöjelse, men dertföre
icke med högmod, utan suarare med det slags wälbe-
hag, som wi förnimma efter någon nyh utöfwad god
gerning. Ett mindre rum gränsade intill werkstaden;
det war snickarens enda boningsrum och både kök och
sängkammare på en gång. Han öppnade sakta dör-
ren, kastade en blick dit in, och såg en ung qwinna
med ännu blomstrande behag sitta lutad öfwer en
wagga med ett sofwande barn uti.

"Ganna!" sade han tyst, "kom ut, får jag höra hwad du säger om mitt arbete här."

Den unga qvinnan, som war hans hustru, bredde en nåsduk öfwer barnets ansigte och gick derefter på tå ur rummet.

Den ifrågawarande möbeln, som war ett det wackraste spelbord, förskaffade Heine en uppmuntrande nick af hans lilla hustru; ty liten war hon, men ren i själen som ett ofsyldigt barns tanke, och god som en Guds gåfwa.

"Ja, nog gör du wackra arbeten, kära Gustaf", sade hon med en lindrig anstrykning af bitterhet, "men om du bara finge dem betalda derefter, så ginge det wäl an."

"Ja, nog är det sannt, att jag får göra för bättre pris än många andra", swarade snickaren eftertänksamt, "men jag är raft twungen; ty annars ginge mina kunder snart till stormästare, der de kunde få fina saker fortare än här."

"Ja, det kan du ha rätt i, min kära gubbe, och än kan det wäl bära sig, så länge våra tre små inte äro större än nu, då de hwarfen kosta stort att flåda eller föda, men se'n, du, hur ska' det se'n gå, om inte inkomsterna bli bättre?"

"War lugn som en dagdroppe, du! — skulle wi också få tre slitwargar till i stugan, så ger nog

Herren utwäg för dem och. Hemma hos mina för-
äldrar woro wi nie barn; men inte behöfde wi gå
och tiggå våra bitar för det.

„Du bara pratar så, du, för det du inte vill
göra mig ledsen nu; men jag ska' säga dig, Gustaf,
att jag har fått weta, att du är skyldig flera riksdal-
ler hos hökaren Ostenkanth och att du inte än har
betalt sista kwartalet på hyran, som du påstått för
mig! — Ja, ja, du, som inte har mera förtroende
för din lilla gumma!“

Hon lade härwid handen på hans axel och såg
honon mildt förebrående i ögonen.

Omedwetet rodnande betraktade han ett ögonblick,
under tystnad, hennes ljusa drag, men wände blicken
något åt sidan, i stället för att möta de klarblå ögon-
kastan, dem han i närwarande stund ej måttade ut-
härda.

„Talar jag inte sannt hwad jag säger?“ fortfor
hon, som här war alldeles obewefflig, och ej det min-
sta wille låtså sig märka sin mans förlågenhet.

Då fattade denne plötsligen med sina stora hän-
der om hustruns hufwud, böjde sig ned och tyftade
hennes läppar med en rätt bastant kyß.

„Så, inte vidare nu om den der saken!“ sade
han, „det ska' inte hända mer än denna gången.“

„En sådan hårdhänt best!“ utropade Johanna

med låtsadt missnöje, i det hon hastigt gjorde sig lös från mannens händer och sprang några steg åt sidan. "Du påminner mig just om Carl Johan, bror min, när han var i sina slyngelår."

"Din bror, ja!" inföll hastigt snickaren, som var glad att så lätt kunna komma in på ett nytt ämne; "jag undrar hvar du kan ha honom nu!"

"Ja, Herren wete! — se'n han for åt Amerika för fjorton år se'n, har jag inte hört ett ord af honom."

"Hur gammal var han, när han for ut? Jag minns inte om du har sagt mig det någonsin?"

"Åh, han var bara pojken, aderton år och knappt en dag mer; för han var jemt sju år äldre än jag."

"Wi kan då just vara lika goda källsupare, han och jag; för jag är ju jemt två och tretti, hwilket blir Jons ålder, när man lägger fjorton till aderton."

"Kanske har han varit i Götteborg och sökt efter mig, när allt kommer ifring."

"Då tänker jag, han hade nog kommit hit ock; hwad är det för bit för den, som har farit halfwa jordklotet ifring."

"Det är wäl saunt, det; men hur skulle han kunna drömma om, att jag bor här? I Götteborg wiste de ju bara, att jag flyttade inåt Westergylln;

men inte har de reda på att du se'n kom och tog bort mig, din klippare!"

I detta ögonblick hördes ett bultande och krasande på dörren åt förstugan, och i en handvändning var madam Seine borta och öppnade; straxt derpå sprungo två lefnadsfriska pojkar in i verkstaden. De hade en lång stund varit ute och left på gården och kommo nu att berätta hwilka märkwärdiga sunderingar de derunder haft. Atminstone den större af dem, som war hela fem åren och hette Carl Johan efter morbror. Han höll i den utsträckt högra handen en aflång bark, i hwilken två pinnar bliswit instuckna. "Se här, mamma!" — ropade han — "här har jag ett skepp, som jag ska' segla öfwer hafwet på och söka rätt på morbror!"

"Det war galant!" sade modren och kyste sin älskling; "kom in nu, så ska' du få dej astonward; — du kan behöfwa det för så lång resa."

Men den yngre gossen, som ej war långt öfwer tre år, gick med trygga steg fram till pappas hyswelsbänk och slog sig der i all ro ned bland hyswelspänen, hwilka för honom woro alltför märkwärdiga tingestar, att kunna undgå en närmare undersökning.

"Du ska' wäl också bli en snickare med tiden", sade fadren och klappade Lille-Gustaf på hufwudet.

”Ja!” svarade barnet tryggt och fortfor att leka med hyswellspånen.

”Sitt snällt stilla der”, sade modren, ”så ska du också få dig en aftonwardsbit.”

”Seså, nu slår flockan åtta!” afbröt Heine hastigt, ”straxt efter åtta skulle jag vara borta med bordet.”

”Här har du rocken”, sade Johanna och räckte honom nämnde plagg, ”borstad är han redan förut. Seså, min gubbe, var nu så snäll tillbaka!”

”Jöre nie är jag här igen!” svarade snickaren bestämdt.

”Ffall du inte stannar på nobis i natt!” inföll hustrun och hotade honom skälmaktigt med fingret.

II.

”Men jag wille säga herr Seine, att utan penningar har menniskan intet värde alls, nej! inte så mycket som för en witten — och det är ju helt klart.”

Gustaf Seine gick med sin möbel glad framåt, i allo ogenerad af sin börda, hwilket wäl icke hwarje snickaremästare skulle hafwa varit; men han med sitt enkla förstånd hade aldrig funnat begripa, att det war någon synd eller skam att bära med sig en sak, den man ärligt bekommit, och mer än en gång hade han derföre skrattat åt de narrar, som hellre användt sin första tolfskilling till bärarelön för ett det obetydligaste paket, än de sjelfwa welat nedlåta sig till att bära det. Saken wore nog wärd att behjertas af högre uppsatta personer, än wår snickare; ty hwad innebär denna sed, att ej sjelf kunna bära en liten börda, för det man händelsewis är litet finare klädd, annat än en djup misaktning för kroppsarbetarnes klass, hwilkas förrättningar man derigenom synes wilja stämpla som en werksamhet, utwisande ett lägre menniskowärde. Mästar Seine hade mer än en gång sett fattiga gesäller göra sig nog förnåma, att för allmänheten ej

wilja wisa den rock eller de stöflor, de måst bära hem till någon kund, och att de wid sådane tillfällen, om de funnat det, med största försigtighet gömt den medförda persedeln under rocken eller i ett papper; men han hade då alltid sagt eller åtminstone tänkt inom sig, att dessa personer skulle bli föga dugliga till något, när en sådan högfärdsanda regerade dem.

Lifwäl gick han icke i dag och öfwerwägde nyberörde förhållande; han skyndade endast framåt i den tanken att i tid träffa sin kund, som bodde ända wid Hornsgatan, samt att derefter wända hem och göra sin goda hustru glad öfwer de penningar han då skulle ha att wisa henne.

Bordets köpare, en trefligt rundad man i sina bästa år och som bar det aftningswärda namnet Sommarlind, betalte utan prut den beställda waran, enär han fann den fullkomligt efter sina önsknigar. Ja, han war till och med så belåten dermed, att han, juft som snickaren åter wille afslägsna sig, helt hastigt fattade denne i armen och utropade:

”Hwärt nu, hwärt nu? Icke så brådt, min kära Seine!”

Snickaren stod härwid helt tvehägsen; enär han i första ögonblicket icke rätt wiste om detta hästiga utrop skulle betyda godt eller ondt. Men snart förstod

han att det bara war wälmening, då herr Sommar-
lind fortsfor:

“Ser icke herrn att jag kommer med ut nu?
Straxt på stunden färdig — bara hatt och käpp att
ta reda på. Se så, nu ä’ wi färdiga!”

Och straxt derpå befunno de sig sida wid sida
nere på Hornsgatan, der de styrde kofan nedåt Sö-
dermalmstorg. Men innan de uppnått detta, drog
Sommarlind sin följeslagare plötsligen i rocken och
fåde, i det han pekade på en husport på wenster hand:

“Se så, kom med in här nu, så får jag bjuda
herrn på en liten ofskyldig toddy!”

Snickaren twefade ett ögonblick; ty hans hustrus
affkedsord runno honom just nu i hågen; men, å an-
dra sidan, war det en kund som bjöd och desutom
en liten “ofskyldig” toddy, hwad gjorde wäl den till
saken? Han skulle nog, äfwen sedan den blifwit inta-
gen, med lika säkra steg som förut fortsätta sin wandring.

Wid den bjudandes förnyade uppmaning war
han således straxt willig att följa med, och nu in-
trädde de i den af Sommarlind anwisade lokalen.

Det war ett gammaldags rum med mörka wäg-
gar, hwilket man dock så här emot skynningen föga
fästade sig wid, helst skänkmamsellens systeronomi och
hela wäsen war så mycket ljusare och blidare.

Snickaren observerade wid sitt inträde här blott en enda till och denne war en gammal procentare, som mot astoneu kommit under fund med, att dagens affärer blifwit så wäl slötta, att han nu kunde ha råd att gå in på spisqwarteret och förfriska sig med ett glas swagdricka. Denne aftningswärde medborgare närmade sig, så snart han warseblef Sommarlind, med ett wißt fryntligt grin, och då nu äfwen den sednare igenkände sin man, war han nog förefor- mande att hjuda honom till tredje man wid toddy- drickningen.

„He, he, he!“ gryntade procentaren, till ett tecken att han kände sig högst belåten; „herr Sommarlind är alltid så ädelmodig utaf sig. Men den, som gör sådane affärer, kan det gå an för.“

„Ja, huru skulle det gå, om man icke gjorde upp en lycklig affär emellanåt?“ swarade den muntre Sommarlind; „då wore det icke wärtdt att leswa längre, ha, ha, ha!“

De rykande toddyglasen anlände nu och procentaren tog härwid åter till orda:

„Mycket sannt“, sade han, „utan pengar wore det icke mycket wärtdt med oss.“

„Skål, mina herrar, skål, herr Grip! Här får jag presentera herr Heine, den stickligaste snickaremä-

stare i Stockholm. "Var så god drick med oss, herr Heine!"

Man klingade och drack.

"Ja så, herrn är snickare till professionen!" sade Grip och gaf Heine ett halft men ändå granfande ögonkast. "Om! lönar det der handtverket sig nu för tiden?"

"Åh ja men, Gudske lof; om icke anspråkerna ä' des större, så kan det nog bära sig så der temligen."

"Temligen får det icke bära sig med något i våra dar", återtog procentaren; "man måste alltid förtjena så mycket, att man får något öfverflott af penningar att röra sig med; för se, penningen, väl använd . . ."

"Skål, herr Grip!" afbröt herr Sommarlind, som war en hatare af allt som lifnade sig till tal.

"Skål, herr Heine! Herrarne komma ju ingen väg med fina glas."

"Som jag alltid har sagt", började procentaren åter enwist, "och som jag också alltid kommer att fortsarande säga, så är penningen . . ."

"Wäl använd", afbröt Sommarlind. "Skål i botten mina herrar! Tre toddar till, mamsell Carolina!"

"Det här går för hårdt på", sade Grip, sedan han snällt slukat resten af sitt fluidum, "he, he, he! Men jag wille säga herr Heine, att utan penningen

har menniskan intet värde alls, nej, icke så mycket som för en witten. Och det är ju helt klart."

"Detta är klarare, mina herrar!" inföll Sommarlind skrattande och pekade på de nya toddarna, som just nu anlände. "Ha, ha, ha! drick, mina herrar! Intet krus, herr snickare!"

"Skulle menniskan icke vara värd något alls, för det hon är utan pengar?" yttrade ändtligen snickaren efter något besinnande; "då, kära herre, wore det wist icke många, som hade något mennisko-wärde."

"Alldeles!" utropade procentaren och slog den andre förtroligt på knäet. "Det är just det jag alltid har påstått."

"Hå, hå, hå!" skrattade en grof röst från ett af rummets hörn; och när de tre drickande på en gång wände sig åt det håll, hwarifrån dessa owäntade ljud kommo, sågo de en man tätt intrupen i ena fönstersmygen, der han, med en stor tidning framför sig, tycktes alldeles omedweten af hwad som tilldrog sig i grannskapet.

"Ah, se, farbror Märten!" ropade Sommarlind, som kände alla. "Will icke farbror komma och dricka en toddy med oss?"

Den sålunda tilltalade war en gammal hederlig borgersman, samt af det intressanta Dagbladets be-

undrare; och det var just någon pikant strof i nämnde blad, som detta ögonblick kommit honom att skratta högt och dymedelst fästa de öfrige gästernas uppmärksamhet på sin person.

Till svar på inbjudningen till toddybordet hörde man honom emellertid ej yttra ett ord; men i stället började han nu ur tidningen högt uppläsa följande annons:

”Till salu finnes: Hos N. Bonnier och öfrige bokhandlare i riket: Wägen till rikedom af Benjamin Franklin — hm!”

”Farbror Märten!” ropade Sommarlind änyo, ”will icke farbror vara god och komma och dricka en liten Lasse här borta?”

Då wakenade den tilltalade ändtligen ur de djupa grubblerier läsningen wäckt, lät Dagbladet falla och aftäckte derwid ett gammalt, magert hufwud med hög skällig hjesa och en lång näsa, utrustad med glasögon.

”Hm, en Lasse!” sade han i lugn ton och sköt glasögonen upp i pannan; ”ja, hwarför icke? Tack ska' kära bror ha.”

”Fyra toddar, mamsell Carolina!”

Snickaren, som nu kände att han redan fått nog af spirituosa, grep härwid efter sin hatt för att gå, men hölls tillbaka af sin enträgne Wohlthäter.

„Swad nu!” sade Sommarlind; ”tänker herrn bryta lag?”

"Jag fruktar jag redan förut har druckit för mycket", svarade Heine och gjorde ytterligare ett försök att komma från bordet. "Får jag mer, så är jag rädd jag icke tar mig hem i qväll!"

"Åh, lappri! det syns ju icke det bittersta grand på herrn — nej, icke alls, det kan jag försäkra."

"Nej, inte det minsta!" bekräftade procentaren.

"Men besinna, tre stora toddar!" inwände Heine.

"Tre ting ä' alltid goda, ha, ha, ha!" skrattade Sommarlind. "Blir herrn pirum, så ska' wi följa honom hem."

Den stackars Heine måste sålunda helt ofrivilligt gripa sig an med ytterligare ett toddyglas; ty huru wille han wäl slippa härifrån med mindre? Det war ju en kund som bjöd; ännu kände han bestämdt att han kunde både gå och stå; och desutom war det ju ej så långt stycke wäg ifrån Horns- och till Södermanlandsgatan. För en gång kunde det wäl passera, och aldrig mer skulle han swara ja till en bjudning sådan som denna.

Före flockan tio hade sällskapet tömt sina glas, och nu bröt man opp, hwar och en på sitt håll.

"Jag tror det gick för sig?" sade Sommarlind då åt Heine.

"Bordet är af yppersta björk!" svarade denne, tog artigt af sig hatten och gick.

III.

"Ja så, ni will werkligen bli rik", återtog han, "kom då med, så ska' jag wisa er wägen till rikedom!"

Det sågs ännu en slymt af dag, då snickaren kom ut på gatan; men långt snabbare än wanligt ilade hans fötter ändå framåt. Hela werlden derute föreföll honom så underlig; gatan tycktes alltjemt wrida sig på twären, liksom för att hindra honom att komma fram, och slutligen föreföll det honom som om hwarje hus började löpa undan, så att han snart ej wiste, huru han skulle hinna om dem. Men, huru det än war, så lyckades detta honom dock och det med den framgång, att han uppnådde Katharina kyrkogård medan portarne der ännu woro öppna.

Dwällen war skön, den angenämaste swalka hade efterträdt dagens qwaln, och öfwer wandrarens hufwud hwälfde sig himlen, molnfri och ljuf.

Inne på kyrkogården stodo kastanjerna så höga och dunkla och bildade med sina pelarliska stammar och sammanslätade kronor likasom ett tempel för sig, bredwid det andra som menniskohänder uppfört.

Snickaren såg flera personer gå af och an på gångarne, andra åter hafwa slagit sig ned här och der på sofforna, och (huru han föll på en sådan tanke när han nyss haft så brådtom, har han aldrig funnat förklara) i nästa ögonblick hade han sjelf slagit sig ned på kyrkogården; men icke på en af de vanliga sittplatserna, utan helt enkelt på en graskulle, som låg i djupaste sluggan, och hvars sten han begagnade som ryggstöd. Här satt han, sjelf ofedd, och beskådade huru de promenerande fortfarande gingo af och an under trädens hvalf; ett och annat ord från några samtalande nådde också då och då hans öra; men snart blefwo dessa bilder och ljud allt oredigare, lifasom nattens sluggor allt djupare, och slutligen förnam han ej widare minsta yttring af det omgifwande lifwet, hwarken menniskornas eller naturens . . .

Klockan slog tolf i Catharina, och ännu satt Gustaf Geine qwar på sin graskulle.

Då såg han plötsligen en mörk gestalt träda fram mellan grafwarne och med sakta steg närma sig, samt ändtligen stanna på högst två alnars afstånd.

"Hvem är det?" frågade snickaren, ej utan bäfwan.

"Det är jag!" swarade den mörke.

"Hwilken jag?"

"Känner du intet igen mig nu?" sporde den obefante och gick ännu ett steg närmare. "Det är ju intet stort mer än två timmar se'n wi sutto i godt lag och drucko toddy tillsammans."

"Aha!" utropade snickaren med något lättare hjerta; "ni är således inte ett spöke, utan en lefwande menniska med kött och blod?"

"Hå, hå, hå!" skrattade den mörke groft, och Heine igenkände härwid med all wißhet den gamle borgersmannen, som inne på spisqwarteret suttit så andäktigt fördjupad i Dagbladets läsning.

Ja, det war verkligen han: samma höga panna, och samma långa näsa med fina glasögon på.

"Will ni följa med nu, mästare Heine?" sporde han, "jag har en hel hop att wisa er."

"Nej!" swarade snickaren; "är flockan mycket, som ni säger, så kan det också wara tid för mig att gå hem?"

"Swad skall ni nu hemma att göra?"

"Bet ni då inte att jag är gift, har hustru och tre barn att tänka på, och kan ju skrämra lifwet ur min stackars Johanna, om jag alltför länge låter wänta på mig."

"Marthas bekymmer! Er Johanna ligger nu i sin sötaste sömn och alla tre barnen med henne.

Är det intet beskedligare att låta dem sofwa än en stund, innan ni stör deras ro?"

"Kan wäl så vara det; men . . ."

"Junga men; kom bara med nu, så ska' ni få se någonting!"

"Och hwad skulle det kunna vara?"

"Kom, ni ska' nog bli belåten med hwad ni får se!"

"Men hur kan jag vara så säker på det? Jag känner er ju icke!"

"Tror ni icke jag är en hederlig karl?" frågade mannen, och det såg ut som om en tår härwid glimmade i hans ögonhår.

Då kände sig Heine med något innerligare känsla dragen till honom och steg upp för att följa.

Han kände sitt hufwud nu fullkomligen redigt och stod stadigt på fötterna, som han wanligen brukade.

"Gittåt wilja wi gå!" sade hans följeslagare och pekade åt Högbergsgatan.

"Men då kommer jag ju längre från hemmet?" inwände Heine.

"Så mycket längre få de ju sofwa i fred; men nu ska' wi gå en ginwäg."

De styrde kofan raft uppåt kyrkan, sunno des södra port öppen och stego dit in.

Hela templet war rikt upplyst och alldeles fullt med mennistor (alla med främmande ansigten) och på

predikstolen stod en andlig med silfwerhwitt hår, hwilket i naturliga lockar flöt långt ned på skuldrorna. Åfwen dennes ansigte wiste den bestörte Heine sig aldrig ha sett förr.

Som de båda nu stodo der under det herrliga hwalfwet, sträckte presten ut sina händer och talade:

“Ser uppå fåglarne under himmelen!” sade han i mild ton. “De så intet, intet skära de heller upp och församla intet i ladorna, och likwäl föder eder himmelske fader dem! Åren j icke mycket mer än de!”

“Kom, låt oss gå!” sade snickarens följeflagare, och, ehuru mot sin wilja, tyckte Heine sig wara twungen att följa med.

Utkomne på gatan, kunde de ej mer se något ljus lysa derinne, och den gamle tilltalade nu Heine så här:

“Nog låter det wackert hwad presten säger derinne; men tro mig ni, snickare, att ni är och förblir nog lika fattig ändå, om ni inte lite bättre förser er, än hitintills.”

Den stadars handtwerkaren hade härtill intet att swara, men uppgaf i stället en tung suck.

De gingo Högbergsgatan framåt, woko wid Göthgatan af åt höger och kommo så inom kort till Göthgatsbacken.

“Hwad tycker ni om det här huset?” frågade den stallige och pekade åt wenster.

Det war Schönborgska huset, ett af de ansenliga gaste i Stockholm, han här gjorde sin följeslagare uppmärksam på.

“Grått och dystert ser det ut”, swarade den tillfrågade; “men nog dugde det att rå om ändå. De säga det ska’ bo lika mycket folk i det här huset, som i flera af våra småstäder.”

“Ni skulle således wilja bli rik karl, ni också en gång?” frågade gubben och såg sin man uppmärksamt i ansigtet.

“Ja, den som bara kände konsten!” swarade snickaren lifligt.

Bid dessa ord fingo den skalliges ögon en så stark glans, att de tindrade som ett par glimmande kol.

“Ja så, ni will verkligen bli rik”, återtog han; kom då med, så ska’ jag wisa er wägen till rikedom!”

De påskyndade nu sin gång, passerade hastigt slussarne och befunno sig derefter ute på skeppsbron.

Der war allt så tyst, så tyst; intet støj ifrån de närliggande skeppen, intet larm uppifrån gränderna, hwilket eljest ofta så obehagligt plär störa nattens lugn. Sjelswa soldatwaktten utanför banken, som stod inkrudden i sin skyllerfur, tycktes wara försänkt i sömn.

Men tyst! nu hörde de ändtligen ljudet af gående; och snart sågo de också två män, lastade med

stora bördor, gå tvärs öfver skeppsbron och styra kofan ned till en båt i närheten af kofhuset.

"Huru mycket har du i din säck?" frågade den ene.

"Åh, det är wäl minst femtitusende riksdaler!"

swarade den andre.

"Men jag har wist sjuttitusen", återtog den förre, så nog ska' wi nu reda öf. När dagen går upp, ä' wi långt ute i skären och der lär ingen polis hinna öf."

Härmed stego de i båten och rodde sakta bort.

"Det hänger aldrig rätt ihop", menade Heine; "de der penningarne måtte wara stulna."

"Stulna eller icke", swarade den gamle, "så äro de der nu emellertid bergade för hela sitt lif."

"Ja så, är det en sådan wäg till rikedom ni will lära mig?" frågade snickaren mycket allvarsamt. "Will ni att jag ska' stjåla mig till mitt öfwerflöd?"

"Gör hur ni behagar; jag råder hwarfen till eller från. Jag har bara lofwat wisa er hur andra göra. Men efter det der inte fallit er i smaken, så må wi gå vidare!"

De spatserade alltså skeppsbron framåt, till en början stillatigande.

"Se sådana ståtliga byggnader!" sade gubben, ändtligen afbrytande den djupa tystnaden; "riktiga palatser hwartendaste hus. Det är ändå något att wara rik här i werlden. Betänk, kära Heine, om ni egde

ett af de der hufen, hur beqwänt och sorgfritt ni då hade allting. Deruppe går man så tresligt fram på mjuka, warma mattor — hemma i er bostad, mästare, har ni wäl inte sådana och der är säkert ändå bastant golsdrag — och hurudant bord se'n, det dukas upp i en sådan der wåning! Låcker stek, oförfalskade winer och ofwanpå det der de finaste esterrätter. Swad äter ni der hemma, mäster Heine?"

"Åh inte annat än husmanskost", swarade snickaren; "men . . ."

"Men", afbröt den skällige twärt; "ni får inte en gång sådan så mycket ni behagar."

Den andre teg.

"Gå nu sakta!" sade gubben, i det han förde sin följeslagare upp i en okänd gränd. Som han detta sagt, slog han tre hårda slag på en liten hwälsd port. Denna öppnades då ofördrojligen, och de båda nattwandrarne nedstego nu utför en brant trappa och besunno sig derefter i en stor men swagt upplyst sal, der en mängd personer sågos ifrigt systselsatta, hwar med sitt arbete. Först sågo de här wid ett bord för sig en oordentligt klädd man, som genom mikroskop betraktade en metallsfiswa, på hwilken han som bäst höll på att gravera något.

Ett stycke från honom stod en annan karl och skötte en lätt tryckpress; men wid ett större bord längre fram

i rummet varnade man flera personer, hvilka sutto med ögonen oafwändt fästade på en mängd papperslappar, dem de, alltester deras olika storlek, upplade i särskilda högar.

Snickaren stod med sin följeslagare snart derframme, och då den förre nu nyfiskt lutade sig fram för att se, hwad det kunde vara för pappersstycken, som så noga bleswo ordnade, märkte han, till ej ringa häpnad, att det war idel bankofsedlar och alla af hög valör.

"Den, som denna sedel efterapar och förfalskar, skall icke warda hängd!" läste Heine på ett af pappersmynten.

"Falska myntare således!" tänkte han härwid för sig sjelf; men oaktadt han för sådane alltid haft mycken respekt, tyckte han ändå, att de granna sedelspackorna sågo bra förledande ut. Dock förswann denna känsla lika hastigt som den kommit, och snart såg han blott det grofwa bedrägeriet i all dess närhet och den obotliga wanäran, samt slutligen den wälförtjenta wedergällningen — galgen. Håren kändes härwid resa sig på hans hufwud och med en ängslig blick på den skallige, drog han sig hastigt mot dörren.

"Så brådtom ni alltid har!" sade gubben, när de åter utkommit på gatan.

”Jag tycker inte om det der sällskapet”, svarade Heine enstafwigt.

”Här se, om ni blir bättre belåten härnäst!” sade gubben och tog ett långt steg framåt till fortsatt wandring.

De lemnade staden och gingo öfwer Norrebro, der den under en god del af dygnet så wanliga lifligheten nu alldeles afstannat. Endast två tjocka konstaplar wankade af och an på ena trottoiren, like osaliga andar, som så här midt i spöktimmen nödgades wisa sig i kroppslig gestalt.

”Här är lifsom litet kallt i natt”, sade snickaren, då draget från Norrström blef mera kännbart.

”När ni blir rik, hwilket wäl snart kan ske, om ni will”, anmärkte gubben, ”så kan ni ju köpa er en mjuk och warm tulubb. En sådan, är alldeles förträfflig wid den här tiden på dygnet.”

”När jag blir rik, ja!” mumlade snickaren halshögt.

”Gå bara på nu!” sade gubben; och de gingo derpå så fort framåt, att de snart besunno sig långt uppe på Norrmalm. I ett temligen snyggt hus, beläget wid en större gata, gjorde gubben ett par egna knackningar på en af fönsterluckorna, och efter en helt kort wäntan för så sen tid, öppnades porten warsamt och ett rödhårigt hufwud tittade försigtigt ut. Men när den, som egde detta, ett ögonblick fixerat

de främmande, öppnade han artigt dörren och gjorde ett tecken med handen att de måtte stiga in. De fördes derefter upp i en sal, der röken från blossfande cigarrer och rykande punschbålar ångade dem till mötes. En mängd gäster woro här församlade och de flesta sutto stadigt placerade wid små bord, der kort ifrigt blandades och slogos ut. Men flertalet hade dock sällat sig tillsammans kring ett bord i rummets midt, der en liten swartmusfig man, som här tycktes hafwa största anseendet, stod med ena handen på en hög penningbunt, medan hans ögon uppmärksam följde trenne tärningar, som lustigt dansade om på bordsskifwan. De kringstående stirrade med wilda, oreddiga blickar på dessa samma tärningar, alldeles som om deras själs salighet på dem berodde.

"Förloradt!" sade den swartmusfige mannen wid penningebundten mycket kallt, när tärningarnes dans afstannat, och med detsamma sopade han till sig ytterligare en mängd sedlar, som en karl från andra sidan bordet häftigt sköt ifrån sig.

"Detta är en swåra rik man", hwiskade den skalige till snickaren; "han vinner alltid på det här spelet och kan inte förlora."

"Hur är wäl det möjligt?"

"Tärningarne äro falska; och hur lätt skulle inte

också ni kunna skaffa er ett par sådana? Genom dem blefve ni beståndt bottenrif."

"Adjö, min herre", swarade Heine med hetta; "jag går nu hem till mitt igen."

"Så otålig ni är", swarade gubben; "inte har jag bedt er bli falsk spelare, jag yttrade ju bara min mening att, om ni wore det, ni lätt kunde bli rif."

De lemnade spelhuset och den rödhåriga följde dem med surmulen mine till porten.

"Se, nu stå wi ju åter under bar himmel!" sade gubben till sin följeslagare.

"Så mycket bättre", gemmälte denne; "jag kan då utan widare hinder gå upp till Södermanlandsgatan."

"Som ni behagar; men dock med det wilkor, att wi under wägen ännu en gång göra ett litet uppehåll."

"Det måste verkligen bli helt litet!"

"Ganska fort!" försäkrade gubben.

De kommo till staden och den oändliga Westerlånggatan.

"Sådan frolig gata det här ändå är!" anmärkte snickaren.

"Wisserligen", swarade den gamle.

"Men jag tycker den är bra för det den har en wiß likhet med de många främarna i alla des bodar; ty lika många frökningar, som denna gata har, lika

många bugter slå de der på kroppen, när de bjuda ut sitt lappri."

Detta var hela deras resonnemang genom staden.

"Gud ske lof, så ä' wi då på Söder igen", suckade snickaren, när de ändtligen kommit öfver den bro, som ligger närmast saltjön.

"Nu gå wi åt Lilla Glasbruksgatan!" föreslog den andre.

"Mer än gerna; det går lika fort!"

De gingo ditåt de sagt; men från nybänande gata förde gubben sin kamrat hastigt genom en widöppen port, inpå en gårdsplan, der de på två smögo sig fram till ett lågt fönster.

Det var för närvarande alldeles mörkt derinnanför, men de hade ej förr satt ansigtet emot rutan än en dörr öppnades och en äldre karl, klädd i idel trasor, inträdde med en sprakande dank i handen. Han såg mycket trött och medtagen ut och satte ifrån sig en stor påse, som han nys burit på ryggen.

"En stackars tiggare!" hwiskade Heine. "Ja, nog bär han fattigdomens livré", svarade den skalklige; "men han är dertfore icke fattigdomen sjelf; ge aft på honom, så ska' ni få se."

Gubben satte nu ifrån sig danken, drog ur barmen en flaska och började ur den taga rätt grundliga

klunkar. När den ändtligen war tömd, slog han den i väggen och började hoppa och dansa i kammaren.

"Den der är ju galen", menade Heine.

"Twärtom", swarade gubben, "han är ensam klofare än hela dusinet af snickaremästare."

Han hade knappt hunnit yttra desfa ord, då tiggaren twärt avslutade sin solodans och hastigt gick fram till säcken, som han nyss satt ifrån sig wid dörren, och ur denna framplockade hastigt matwaror, kläder och pengar. De sednare räknade han noga och gick derefter till sängen och stoppade dem in i den trasliga madrassen. Derefter sträckte han handen uppåt en af tabbjelkarne och tog derifrån ned ett stort knyte. Detta öppnades, och stora sedelpackor blefwo då synliga; de räknades, lades in som de förut legat och knytet lades åter upp på sin bjelke.

"Det der är också en wäg till rikedom och ingalunda den sämsta", sade gubben; "denne tiggare är redan egare af en tunna guld."

"Nej", sade snickaren med estertryck, "hade jag trott er om sådant, skulle jag inte en minut ha följt er."

"Swad ni är enfaldig", swarade följeflagaren med en skafning på hufvudet. "Gå emellertid hem och fundera på saken, så kan ni kanske bli klofare!"

Då kunde den bottenärlige handtwerkaren ej längre återhålla sin wrede.

"Gack bort, satan, och fresta mig icke!" ropade han och tog derwid den skallige i fragen, för att fasta honom ifrån sig.

"Barn i mina händer!" sade denne i djup ton, och i samma stund kände snickaren ett par jernarmar hårdt omsluta sitt lif. I nästa ögonblick swäfwade han högt i luften och straxt derpå slungades han med sådan kraft emot marken, att han, utan att vidare ge en suck ifrån sig, förlorade sansningen.

IV.

"So, nu har jag ställt väl till åt mig
och nu gör jag Johanna en wacker glädje,
när jag i morgon blir dragen upp i polisen."

När den stackars Seine åter kom sig för, stod han, stödd emot den skalliges arm, men ej längre utansför den rife tiggarens bostad, uppe på Söder, utan midt på ett torg, hwilket, efter alla tecken, ej kunde vara något annat än Stortorget.

Der låg ju på ena sidan apotheket Korpen, der åter hade han den långa börsbyggnaden framsför sig, och uppom den reste sig ju det wälbekanta Storkyrkostornet.

Snickaren stod en lång stund och bara såg, innan han ännu kom sig för att tala, och förgäfwes sökte han erinra sig på hwad sätt han kommit hit. Mattens föregående uppträden hade märkwärdigt nog redan utplånats ur hans minne, och det enda, han hade något redigt för sig, war, att han under qwällens lopp beståndt warit inne på Katharina kyrkogård.

"Hur! — hur ha wi kommit hit?" frågade han slutligen sin följeslagare, den han åtminstone, oaktadt sin glömska i öfrigt, noga kände igen.

"Det ska' ni så weta framdeles!" swarade den tillfrågade.

"Ett besynnerligt swar", sade snickaren halfhögt; men kanske är det här bara en dröm; ty hur kan jag wäl wara waken och inte sjelf weta hur jag kommit hit?"

"Barnsligheter! — jag får wäl lof att säga det då: påminner ni er inte, mäster Heine, att ni sent på aftonen warit inne på Katharina kyrkogård?"

"Jo men!"

"Och minns ni inte, hur ni der satt och halfsof, när jag kom och bad er göra mig sällskap en stund?"

Ett dunkelt minne af något sådant föreswäfwade nu verkligen Heine, och då han ej war fullkomligt säker på sin sak, skändes han för att vidare tillstå, det han glömt bort hwad som så nyss passerat.

"Ja, jag tror jag mins det nu!" sade han derföre med något ostadig röst.

"Godt — men war nu tyst, så ska wi ge aft på, hwad de der herrarne kunna ha att säga!"

Twå wälklädda män bleswo härwid på föga afstånd synliga, och den ena af dessa gick och hwistade med ett spanskt rör.

"Allt låter godt", sade han med spanska röret, "fförden tyckes öfwer hela landet bli långt under medelmåttan, ja, nära mißwäxt."

"Skönt, gudomligt!" utropade den andre lifligt; "tänk hwad våra wälförsedda spannmålsmagasiner då skola rendera!"

"Ja, lita på det", återtog den förre, "och tänk på brännwinet se'n, hur priset på det ska' stiga!"

"Kanhända — men de satans nykterhetsföreningarne, de äro oß just en nagel i ögat!"

"Bah, har ingen fara", försäkrade den andre, "minskas supningen i ena orten, så ökas den så mycket mer i den andra, och då kan det wara qwitt."

"Du har kanske rätt, och wi böra i alla fall hoppas det bästa."

De gingo härwid in på börsen.

"Wårt arma land!" utbrast snickaren och knöt handen efter de bortgående.

"Hwad nu?" sade den skallige; "det är ju löfliga speculationer de uppgöra, och det ska' jag säga er, att de der ha nu säkert funnit wägen till rikedom."

"Wägen till rikedom", upprepade Seine tyst för sig sjelf; "jag tycker precis, att det är som om jag hade hört den omtalas förut i natt — ah, nu

minns jag! Det var inne på spisqvarteret, der Sommarlind bjöd på sina toddar.“

“Ni skulle kanske inte vilja bli rif, när allt kommer ikring?” frågade gubben och kastade en genomträngande blick genom sina glasögon.

“Om — hvarför inte, om det bara kunde ske utan andras förfång.“

“Det är ingen småsak att vara rif, må ni tro“, återtog den skallige; “man får genom rikedom alldeles nya och helt märkvärdiga egenskaper. Om ni förut också skulle ha gjort något litet knep, när ni samlade era fyrkar, så kan jag försäkra, att ni sedan snart skulle anses för den hederligaste och redbaraste man i werlden, jag säger redbaraste, ty redbar betyder ju, som ni wet, en, som kan reda sig eller har godt om reda penningar.“

“Jag har aldrig kommit att tänka på det.“

“Och ett så lugnt och säkert lif sedan! Besinna, den rife kan ju, om han så behagar, sofwa både natt och dag och ändå alltid ha sina säkra inkomster.“

“Men hwad hade han för roligt af dem, om han sofwe jemt?“

“Nu är ni dum! Hade han inte sin rikedom, så finge han ju inte sofwa i fred, wet jag; för då kan ni wäl förstå, att de då komme och skafade upp honom och ropade: “Arbeta! Arbeta!“

"Jag för min del", försäkrade Heine, "får alltid hufvudvärk, om jag sofvet länge; men när jag är uppe och arbetar friskt, så har jag också friskt kurasje. Och fastän jag och hustru min inte så ligga på latbänken, så ha wi ändå ett rätt muntert lif der hemma."

"Könnbären äro sura!" inföll gubben sarkastiskt.

"För Guds skull, hwad kan klokan vara?" utropade nu Heine; "här går jag inne i sta'n och spökar och kausse är Johanna wid det här laget alldeles utom sig af försträckelse, för det jag dröjer så länge."

"Är hon mörkrädd?" frågade den stallige.

"Nej, herre; hon har inga mörka gerningar på samwetet!"

"Klokan är wist ännu inte så mycket", återtog den gamle, utan att beswara den sista anmärkningen, "men i alla fall kunna wi ju nu wända om. Allwar samt taladt, så börjar jag fatta aktning för er nu, herr Heine!"

"Jag har ännu inte hört någon kalla mig en dålig karl, för det jag är fattig."

"Är ni fattig", swarade den stallige, "så kom med ni, så ska' wi helsa på en hedersman, som innerligt älskar de behöfwande."

"En sådan wille jag se!"

"Ska' straxt gå för sig!"

Den trägne wägwisaren tog nu sin följeslagare under armen och promenerade utaf med honom in på en af de gator, som löpa ut ifrån Stortorget. De woko här af till wenster, gingo in i ett högt hus, men stannade der utanför en dörr å nedra botten.

"Låt oss gå sakta", sade gubben, "här är wist folk inne förut."

De öppnade warligt dörren och kommo med ljudlösa steg in i rummet. Detta war en lång, smutsig kammare, och mörk och otreflig, huru man än betraktade den. Närmast dörren låg till höger en wäldig wedhög uppstaplad till mer än en manshöjd, och de möbler, man såg, woro några sneda trädstolar, ett rankigt bord samt en uppslagen skrifpulpstol inwid fönstret.

Den skallige och hans kamrat togo plats bortom wedhögen, så att de, sjelfwa mer obemärkta, ändå besqwämt nog kunde taga öfrige innewarande personer i ögonsigte.

Wid det nyfnämnde rankiga bordet stod en gammal mager qwinna och gnagde på ett sillben, samt fastade emellanåt en lifgiltig och slö blick på sin omgifning.

Det märkwärdigaste af denna war onekligen en liten tjock man med gråfall fystionomi, som framme wid pulpstenen satt med en penna i handen och, då och då, sneglade på en mängd gula pappershögar, dem

han hade framför sig. Han satt der helt rak i ryggen och tyktes ej alls förmärka, att der fanns någon mer person inne i rummet. Och likväl stod der till och med en främmande sådan wid dörrtröskeln och bugade och hostade, för att bli bemärkt.

Denne tyktes vara en man af arbetsklassen och såg mycket betryckt och lidande ut.

"Herr patron!" vågade den bugande ändtliga framstanma.

"Jaha", svarade mannen wid pulpeten helt fort, utan att likväl wända sig om, "hwad är det fråga om?"

"Jag skulle ödmjukast anhålla att få låna lite pengar på ett par assistanssedlar!"

"Tag hit!" sade pulpetmenniskan och sträckte wensra handen mot dörren, medan han fortfarande bibehöll samma orubbliga ställning som förut. "Jaha", fortsfor han sedan han några ögonblick betraktat de mottagna sedlarne; "på de här ska' jag lemna fyra riksdaler."

"Fyra riksdaler?" upprepade den lånsökande; "jag kan omöjligt hjelpta mig med mindre än sex, och får jag det, will jag gerna betala åtta igen."

"Jaså!" ropade den så kallade patronen i sin kärswaste ton; "ni will kanske ha lika mycket utaf mig, som ni förut har fått på assistansen?"

"Långt derifrån; sedlarne ä' ju på tjugufem riksdaler och jag begär bara sex."

"Men jag har inte lust att förlora något, jag!"

"Åh, inte är det farligt; det är ju redbara saker, jag satt på assistansen: ett bra silfverur, en ny kappa och min wigselring desutom."

"Hör ni inte hwad jag har sagt", skref patronen, "jag tror ni är galen, menniska!"

Då trädde arbetaren ett steg närmare, strök med afwiga handen några tårar från kinden och sade i bedjande ton: "Goda herr patron, förlåt jag är enwis; men der hemma ligger min hustru för döden, och jag behöfde de här pengarne till medikamenter. Wi ha sju barn att försörja."

"Åha!" sade pulpetmenniskan sakta för sig sjelf, "ligger hans hustru för döden, då kan jag wäl få tio riksdaler i stället för åtta." Högt tillade han: "Jag har gett ut så mycket pengar förut i dag, att jag inte törs ta mig allt för när; men, lika godt! ger ni en ställig ersättning, så kunde jag kanske hjälpa er ändå. Will ni till exempel ge mig tio igen för de sex, så kan det så gå för den här gången?"

"Tio riksdaler!" sade den länsökande och skakade på hufwudet, "det är allt wäl mycket, det."

"Ja, jag tvingar er inte", swarade patronen torrt, "ni har er fria wilja, gör hur ni behagar!"

”Jag får väl lof att gå in på herr patrons vilkor ändå”, sade arbetaren efter någon besinning, men bet sig härvid i läppen, så att blodet sprang ut.

De båda nattvandrarne hade från sin obemärkta plats noga uppfattat hela detta samtal; men när den stackars arbetaren nu gick att emottaga sina sex riksdaler, fattade Heine sin följeslagare häftigt i strupen, och sade med af wrede skälswande läppar: ”Herre, tillåt mig att få strypa antingen er sjelf eller den der procentarn, wi se! Ni lofwade ju nyss att wisa mig en, som älskade de fattiga, och i stället har ni fört mig i den här röfwarekulan!”

”Tag handen från strupen!” uppmanade den skällige.

Heine efterkom hans begäran, och nu yttrade den gamle: ”Ni är så hetlig utaf er, herr snickare, och förstår er alls inte på narri. Men jag will nu göra er en fråga, som förklarar allt!”

”Låt det bara gå fort, ty jag är otålig nu!”

”Säg mig då, min kära Heine: tror ni inte att igeln älskar menniskan eller att korpen älskar de bleka lifen?”

”Aha, jag förstår!” svarade snickaren med en djup suck.

”Gud ware med er nu”, sade gubben i en varm rörande ton, ”ni är en ädel menniska och Den Högste skall skydda era dagar!”

Som han detta sagt war han förswunnen. Snickaren stod härwid helt häpen och såg sig ifring åt alla håll; men den skallige war och förblef borta.

“Det war för besynnerligt”, tänkte Heine, “nu är det wäl intet wärddt att jag heller dröjer här längre.”

Härmed wille han gå sina färde, men hejdades i samma ögonblick af en syn, som wäckte hans högsta förwåning. Ty hastigt såg han en remna öppna sig i ena wäggen tätt intill procentarens plats, och ur denna remna, som blef allt större och större, kom der en hel ström af idel guld- och silfwerpenningar nedrullande i rummet. Och dessas mängd tilltog allt mer och mer, och det med sådan hastighet att procentaren deraf blef alldeles instängd på sin plats, ja, slutligen så fast omsluten deraf, att han ej ens med armarne kunde hålla sig fri från den påträngande penningeströmmen. Han började swigta för metallens tyngd, helst denna föll ynnigare på ena sidan, och slutligen uppgaf han ett hest rop och sjönt wanmäktig ned bland de glänsande mynten. I nästa ögonblick låg han under dem begrafwen och lät ej vidare höra så mycket som en suck från sin plats.

Snickaren ryste, och detta med så mycket mer skäl, som penningeströmmen med snarare ökad än minskad fart framwällde och nu hastigt närmade sig hans egen wrå. Nu hade den redan nått hans fötter och

inom fort woro dessa alldeles öfwerhöljda deraf. Snickaren kunde ej förstå huru penningarne kunde wara så oändligt tunga, som de kändes; men då han närmare betraktade dem, märkte han, huru det på hwarje litet mynt låg en stor, mörk bloddroppe. En ångest, den han förr aldrig känt, bemäktigade sig härwid hela hans wäsen, och under tiden kände han sig allt starkare fjettrad på sin plats. Penningswället fortgick med obetwingslig fart; han kände det wäga sig högt upp på bröstet, det steg honom öfwer axlarna — snart skulle han omwilforligen qwäfwas deraf. Då ropade han i sin nöd:

”Herre, hjelp mig, jag förgås i min synd!”

Och se, i samma stund kände han sig åter fri, och de föremål, han nyss sett ikring sig, woro alla förswunna. Men i stället war han nu omhvärfd af ett tjockt mörker, ur hwilket han endast så småningom såg ett swagt skimmer af ljus ånyo utbreda sig. Han stod nu ej längre upprätt, han befann sig i sittande ställning och kände öfwer sina knän en tyngd, hwars orsak han ej kunde förklara.

I detsamma hörde han tydligen tre starka tutingar, alldeles sådane, som tornwäktarne bruka åstadkomma, och dessa ljud upprepades ännu flera gånger och allt tydligare, hwar gång de förnyades.

Snickaren gnuggade sig i ögonen, kände en lindrig kyla i hela kroppen, sträckte ut armarne och började, ehuru med temligen stum blick, se sig omkring.

Men intet föremål syntes honom ännu bekant; han gnuggade sig därför ännu en gång i ögonen, öppnade sin mun till en stor gäspning och war ändtligen — waken.

Ja, waken; ty hela hans föregående nattwan- dring hade endast varit en lång, sammanhängande dröm.

Allt efter som Heines tankar nu började redas och hans ögon tydligare uppfatta, på hwad plats, han befann sig, märkte han med wisshet, att det war ett helt främmande rum; och då han i detsamma med händerna stulle känna efter hwad det war, som ännu fortfor att tynga hans knän, fick han till sin stora förwåning fatt i ett lurfwigt menniskohufwud, här, näsa och mun, således bestämdt ett hufwud. Han ansträngde härwid hela sin synförmåga, för att i det halfdunkel, som herrskade härinne, möjligen kunna upptäcka, hwem detta hufwud tillhörde. Han såg först på ansigtet och så på kläderna, och ju uppmärksam- mare han betraktade det hela, desto wissare blef han snart öfwerthygad om, att det war en man af — stadswakten.

Heine hade blifwit placerad på en bred bänk med wäggen till ryggstöd, och på samma bänk hade

waktkarlen lagt sig att hwila och derwid, för bättre beqwämlighets skull, begagnat den förres knån till hufswudfudde.

Snickaren lät nu sitt öga ännu mer gränskande kringfläda rummet och gjorde härwid ytterligare den upptäckt, att der kring de öfriga wäggarne lågo flera andra personer; men, huruwida alla dessa woro waktkarlar eller några af dem arresterade, lifasom han sjelf, kunde han omöjligt urskilja.

"Hur i Herrans namn har jag kommit hit?" war Heines första tanke; och nu först erinrade han sig, huru han förliden qwäll ingått på kyrkogården och der blifwit sittande.

"Jag har somnat derinne", tänkte han nu, "och det är beståndt någon af kyrkobetjeningen, som af fittslighet anmält mig hos stadswakten. Jo, nu har jag wäl ställt till åt mig, och nu gör jag Johanna en wacker glädje, när jag i morgon blir dragen upp i polisen."

Han kastade en blick mot dörren och såg ett swagt stenk af dagsljus intränga der.

"Tänk, om det stulle vara öppet", sade snickaren wid sig sjelf; "alla sofwa härinne och någon synd kan det icke vara att rymma bort, när jag ingenting ondt gjort." Härmed stöt han helt sakta händerna under waktkarlens nacke, drog sig försigtigt åt sidan

och lade derefter mannens hufwid helt warligt på bänken. Karlen fortsfor att sofwa och Heine gick på tå till dörren. Den war werfligen ostängd. Han sköt saktta derpå, den öppnade sig, utan att det ringaste fnarra på gångjernen och Heine steg ut i förstugan.

Nu war han i det fria, såg en twärgata i närheten och gick med stadiga steg ditåt. Men när han der wifit om hörnet, war det honom omöjligt att längre kunna gå, utan han började nu af alla krafter springa framåt.

Wid nästa twärgata wef han åter utaf, och det med sådan brådska, att han icke kunde undwika att häftigt stöta emot en man, som här kom honom till mötes.

"Aj, förlåt mig!", ropade snickaren genast något lugnare, då han såg, att det ej war någon poliskarl, utan endast en sjöman.

"Nånå", swarade den sednare lugnt och sköt sin man bestedtligt åt sidan, "se opp, när ni möter någon, min herre!"

"Jag ber ännu en gång om förlåtelse", swarade snickaren höfligt.

"Hör på", återtog sjömannen, i det han noga skuterade den andre, "har ni kanske gjort något ondt, efter ni kommer springande så der med andan i hal-

sen, och det till på köpet medan hela sta'n ännu ligger i djupaste sömn?"

"Nej", svarade Heine i en så ärlig ton, att sjömannen ej kunde betwifla sanningen af hans ord; "saken förhåller sig bara som så, att jag i går afton blef bjuden på källaren af en af mina bästa kunder, och som jag inte är någon stark dryckesbror, så blef jag sanningen att säga, litet knäckt."

"Och så kom polisen och tog er?"

"Ja, den måtte ha gjort det; för när jag på hemvägen gick in på Katharina kyrkogård och satte mig att hvilade en stund, så bar det inte bättre till än att jag somnade der. Men när jag nu för en stund se'n waknade, satt jag på en bänk inne i ett waktrum med flera karlar ifring mig."

"Och de sofwo fött och ni smög er wäg?"

"Jag kunde inte låta bli det för min stackars hustrus skull. Hon skulle bli öfwer sig gifwen, om jag komme i polisen för sådant der."

"Ni måste ha en galant hustru då", sade sjömannen och såg med ett wißt deltagande på Heine.

"Ja, herre", svarade denne med värma; "hon är god som guld — ja! hon är till och med bättre än guld."

”Det swaret tycker jag om“, svarade sjömannen.
 ”Bill ni följa med mig, min herre, så ska' jag be att
 få bjuda er ett glas öl och litet tilltugg.“

”Ah ja, hwarför inte!“ svarade snickaren; ”jag
 slipper i alla fall inte in än der hemma, och det kan
 verkligan smaka bra att få sig en liten förfriskning
 efter en sådan natt.“

Särmed följde Heine sjömannen.

V.

"Herre min Gub, ka' här bli utmätning?"
 "Ja!" swarade Seine enstafwigt.

Nu är att förtälja, huru den goda madam Seine tillbragte sin natt, medan hennes man war borta.

Redan flockan nie på aftenen hade hon haft deras enkla qvällsward tillagad; ty wid denna tid skulle hennes Gustaf bestämdt wara åter. Så hade han sjelf sagt, och hans ord brukade alltid wara pålitliga. Men huru det än war, så fördröjde han sig denna gång, och Johanna såg Mora-uret inne i kammaren wisa på tie, utan att de wälbekanta stegen hörts ljuda genom werkstaden.

"Han har wäl fått wänta på sin herre, kan jag tro", tänkte hon, "och snart har jag honom här."

Och som solen längesedan gått ned och det redan började bli skumt, lagade hon nu att barnen kommo i säng och satte sig derefter tåligt wid den minstes wagga att wänta. Och för att härunder så mycket mer förforta tiden, uppstämde hon nu med klar, ehuru swag, röst efterföljande.

Sång wid waggan.

Slumra fött på det läger, der ofskuld står wakt,
 Dröm om englar i glänsande fly;
 Lita blott uppå Herran, hans ewiga makt
 Kommer afgrundens andar att fly;
 Ty när bönen är from,
 Öfwer jordlifwets strid
 Breder himlen sin saltiga frid.

Ofta såg jag i hyddan de tårande qwal,
 Ofta såg jag ett lidande bröst;
 Men se, lugnet kom åter i enfaldens dal,
 Och den sorgsne fann lisa och tröst;
 Ty i qwal och i nöd
 Finnes rikdom och fröjd
 Hos vår Fader i strålande höjd.

Ifrån solbelyst äng till det ifiga fjäll,
 Öfwerallt bygger trefnad sitt bo,
 Och förnöjelsen lefwer i ringaste tjäll,
 Blott att der finns en lefwande tro,
 Som på kärlek är byggd;
 Gå på lösare grund,
 Ty den rubbas af stormen hwar stund.

Slumra ljust och länge på ofskuldens bädd;
 Om du wäcks af windarnas tjut,
 O, så slumra på nytt, blif för bullret ej rädd:
 Genom storm kommer lugnet till slut!

Dånar åffornas hot,
O, försträcks ej ändå:

Kring den slumrande flyhdsandar stå!

När ur drömmen till yrande lefar du går,
Låt mig höra ditt jollrande glam;
Men när de komma, en gång, de mognade år,
Och du ensam i werlden går fram, —
Möter sorgen dig då —
Sjung, som jag, blott en sång,
Så blir dagen och mödan ej lång!

Efter sångens slut fortsatte modren ännu en stund waggningen, och det hördes nu derinne endast urrets pickande på wäggen, waggans gång och detta enformiga "wi wi wi", hwarmed de små wanligen lockas till sömn.

En känsla af dystyrhet och oro bemäktigade sig allt mer och mer den wäntande makon, och när hon ändtligen war fullt öfwerlygad om, att barnet sof, smög hon sakt från waggan, tog en schawl öfwer hufwudet och gick ut. I porten åt gatan stadnade hon och kastade forfarande blickar utåt. Der woro ännu många wandrare ute, men ingen, som liknade hennes Gustaf.

Flera af dennes bekanta anträffade hon dock och kunde derwid omöjliggen afhålla sig ifrån att göra för-

frågingar om den wäntade. Förgäfwes. En af de tillfrågade hade verkligan sett mästern Heine, men det hade varit tidigare på qwällen och medan han ännu hade sitt spelbord att bära.

"Nå ja, ännu kan han dröja en stund", tänkte hustrun med hoppets wanliga lätthet att antaga stäl för hwad det önskar, "han wet ju att porten inte stänges förrän klockan elwa."

Och härmed gick hon åter in och fann alla tre barnen fortsfarande försänkta i sömn.

Hon tog åter för några ögonblick plats wid waggan, men hwarje gång något ljud, liknande det af en gåendes steg, förnams, for hon upp och lyfnade. Ja! flera gånger öppnade hon till och med dörren till werkstadsrummet och äfwen den åt gården, men allt förgäfwes.

Nu slog klockan elwa och i detsamma hörde hon porten åt gatan stängas.

"Så i Guds namn, nu är det stängdt och Gustaf är ännu inte här!" sade hon då med en suck, "och att be' det ohjelpsamma wärdfolket att få låna portnyckeln, det är intet wärdt."

Johannas oro war stor; ty det hade ännu aldrig, alltsedan hon blef gift med Heine, inträffat, att denne en hel natt varit borta, utan att förut ha underrättat henne derom. Hennes man war också en ut-

märkt nyfter och i allo exemplarist person; hon kunde således omöjligen tro, att han gått ut på några sämre nöjen; "det måtte bestämdt ha händt honom någon olycka."

Den stackars qvinnan gick till kammarens enda fönster och kastade en blick utåt. Gårdens lilla trädgård låg på detta håll och var endast genom ett plank affild från gatan. "Kunde detta möjligen på något ställe vara så lågt, att han kunde klättra deröfver eller kanske ha någon lös plank, hvarigenom det wore möjligt att ännu beqwämare praktisera sig in?"

Detta war en fråga, som Johanna här gjorde sig; men huru hon nu, med ansträngd syn, forskade, kunde hon ej öfwertyga sig om något annat än att planket war tillräckligt både högt och starkt, för att ej tillåta någon inkomma i trädgården. Dålig häröfwer lemnade hon hastigt fönstret, gick ännu en gång ur sängkammaren och verkstaden, och stod snart för andra gången inwid porten åt gatan. "Han kunde möjligen ha blifwit öppnad igen." Men nej, han war och förblef stängd. Hon lade örat derintill, återhöll andedräkten så länge som möjligt och lyfnade med största uppmärksamhet. Steg af gående närmade sig då och då; men somliga hunno ej fram, andra gingo porten förbi.

Så stod hon der både länge och wäl, till des nattkylan blef så stark, att det war rådligast att gå in.

”Och barnen desutom, de kunde ju wakna och blifwa förskräckta öfwer att finna sig så här öfvergifna af både far och mor.”

Hon kom således ändtligen tillbaka och fann verkligen den lilla i waggan gifwa några tecken till oro. Men snart hade hon åter fått det kära barnet till sömns, och nu kom änyo tanken på hennes man.

Hon gick för andra gången till fönstret, såg ofwan träden den klaraste aftonhimmel och några leende stjernor, och stod en lång stund försjunken i betraktande af denna enkla, men alltid så sköna syn. Hon tyckte sig knappast ha sett en så ren himmel som i natt, och sjelfwa de små himlalsjusen tycktes lysa med en helt owanlig glans.

De kastade så lefwande blickar ned till henne, att hon kände sig helt underlig till mods — och i nästa ögonblick föll en warm tår ur det wackra ögat.

Tåren — åtminstone en sådan som denna — är känslans himmelska dagg och lika wedergwickande och förskönande, som den blommorna mottaga. Huru den här förskönade, såg endast Han, som lät stjernorna le så wänligt; men huru den wedergwickte, kände hon sjelf den gråtande qwinnan. Ty i samma stund hennes öga suktades, återwann hon på en gång all sin wanliga

förtrostan på den Högstes hjelp och sade efter en lätt suck, för sig sjelf: *son ist till den som är tillräcklig*

”Han kommer wäl åter, när det blir morgon. Han har nog fått wänta så länge hos sin kund, att han därför blifwit utedångd och har säkert nu gått till någon af sina bekanta.” *hittade sig till en*

Härmed drog hon sig tillbaka till det inre af rummet, gick till sin bädd och lade sig der med kläderna på.

Länge kämpade hon här mot sömnen; men tröttheten öfverwäldigade dock slutligen oron, och innan en timme förgått efter midnatt, låg hon försänkt i djup slumner. *med i uttrycket*

* * *
Klockan hade nyss slagit sex i Katharina; det war åter lif ute i staden — åtminstone bland arbetarnes flås — och alla, som nu besunno sig i det fria, woro ense om, att de knappast sett en wadrare morgon än den närwarande. *som till gillade den på stundt*

Åfwen madam Heine war redan uppstigen och hade åtskilligt att syssla med sina små, hwilket hon dock i dag med owanlig brådska och kanske till och med en snås min af otålighet fullgjorde. Hon hade nemligen i sinnet, att, om icke hennes man rätt snart återwände, då lemna barnen i någon af grannqwinnornas wård och sjelf begifwa sig ut, att få spaning på den förspunne. *ni ha gånge nu för mig*

Men tyst — nu öppnades den yttre dörren, och hvem var det, som här kom gående, om icke han, den så länge förgäfwes wäntade.

Hon ilade honom till mötes, men hejdade genast något sin fart, när hon, utkommen i verkstaden, såg icke blott sin man, utan ännu en annan person med honom.

De många frågor, hon redan haft på läpparne, uppstöttes alltså till lägligare tillfälle, och hon instränkte sig nu blott till följande utrop, det hon omöjligen kunde återhålla:

“Gud, så wäl, att du ändtligen kom en gång! Hur kan man wilja skrämma sin hustru på det der wiset.”

Hon uttalade dessa ord med största listighet och såg honom derunder forskande i ögonen.

Hennes Gustaf war sig i detta ögonblick icke lik; han såg på en gång både så ensaldig och listig ut och tycktes, på det hela taget, alltid med mer förlägenhet än glädje återse sin lilla hustru.

“Kära Johanna”, yttrade han ändtligen och, som det tycktes, med någon ansträngning, “det war rätt ledsamt att du skulle låta skrämma dig af så litet. Jag är rädd, att jag nu med mer skäl kommer att skrämma dig om igen.”

"Se så, inte något onödigt prat nu längre!" insöll den främmande hastigt och med temligen barsk ton.

"Hvad i Herrans namn står på?" frågade Johanna och betraktade med stora ögon den sista talaren.

Denne, en vällädd man med stora, yswiga polysonger och uunderligt hopdragna ögonbryn, svarade ej med ord, utan åtnöjde sig blott med att helt gravitetiskt draga en stor, charterad pappersrulle ur rockfickan, medan hans ögon, noga gransande, öfverforo alla rummets synliga lösören.

Då kom Johanna plötsligen ihåg sin mans skuld till hökaren, äfvensom den obetalda hyran, och i detta samman utropade hon med försträckt ton:

"Herre, min Gud, skall här bli utmätning?"

"Ja! svarade Heine enstafwigt och wände sig mot hyswelbänken, liksom om han der welat taga wara på någonting.

Johanna blef härwid mycket blef, sade dock intet, utan kastade blott en ängslig blick inåt kammaren, der barnen woro.

Men mannen med pappersrullen började nu ånyo:

"I det här rummet, märker jag, finns det inte stort annat än sådana saker, som ä' nödwändiga för handtwerkets drifwande, och därför stå' wi titta åt derinne i stället."

och härmed gick han utan vidare frus och utan att knappt låtsas se snickarens hustru, in i sängkammaren.

"Den här väggspiegeln", fortfor han nu, "den kan vi först ta; det är en öfverflödsartifel, som ni inte gör med. Det finns speglar för tio, tolf stillingar i bodarne. Två riksdaler skrifwer jag upp den för."

"Två riksdaler?" utropade Johanna; "och han är wärd minst sex. Men hwarföre kommer du inte in och ser efter, hur det här går till, Gustaf?"

Gustaf Heine kom nu med skygg blick och långsamma steg in till exekutionsbetjenten, hwilken dock lika obeswäradt som förut fortsatte sin förrättning,

"Se, här ha wi en bra draglista!" sade han nu; "också en öfverflödsartifel; i sådane här hus kan ni ha ert skröp i kistor och tunnor."

"I kistor och tunnor!" upprepade hustrun och såg med förtrytelse på sin man, som stod der med en så likgiltig och besynnerlig uppsyn och ej syntes det minsta angelägen att möta hennes blickar.

"Tre riksdaler", sade exekutorn; "det är högt wärderadt."

Och nu skref han åter något på samma papper, der han nyss förut antecknat spegeln. Hans hand darrade

härvid synbart, kånste ett tecken till att han redan något för mycket "frökt på armen."

Sedan han skrifwit, gick han ännu längre fram i rummet, helt nära den lillas wägga.

"Nu ta' wi den här!" utropade han i detsamma ögonblick och fattade derwid med båda händerna i barnet och lyftade det högt upp i luften.

Då föll der lifsom en slöja från Johannas ögon, hon sprang fram till den främmande, såg honom med genomträngande ögon i ansigtet och utropade derefter med lifligaste känsla:

"Det är Carl Johan, min bror!"

Och derwid föll hon honom om halsen under höga snyftningar.

Ja, det war verkligen hennes så länge saknade bror, som på detta sätt kommit att återse sin syster.

"Och du", utropade Johanna, när känslornas swall åter hunnit sjunka tillbaka, "du min käre man, som spelar mig sådane här spratt — jo, du borde ha, du!"

Och hon hotade honom med fingret; men de strålade ögonen talade helt annat än misnöjets språk.

Gustaf Heine, som nu ändtligen fick återtaga sitt wansliga stic, skyndade härefter att bekänna huru han tillbragt sin natt och huru han, under flykten från

stadswakten, så oförmodadt stött på sin kusin och gjort denne sällskap till hans hemvist.

”Men hur fick du då weta, att han war min bror?”

frågade Johanna nysfiskt.

”Det gick så till”, swarade Heine, ”att swäger der, händelsewis kom att nämna, att han war ifrån Götheborg och att han gjort resor på Amerika. Och då war det klart, att jag frågade honom, om han inte kände en Carl Johan Bergström, som också war ifrån Götheborg och, liksom han, farit på Amerika.”

”Och då skulle det just wara han sjelf, — kors, så befängdt!”

”Men kan du nu gissa hwad din bror är för en karl?”

”Han är wäl sjöman, kan jag tro, fastän han i dag har klädt ut sig litet, för att skrämma ihjäl sin stackars syster.”

”Ja, han är sjöman, men en rik sjöman; ty du må weta, att han också har warit i Californien och samlat en hop guld.”

”Jo, jag tackar jag; då få wi wara bra höstiga, litet hwar, men barnena, se hur de stå inkrupta der borta i wrån. Kom hit, gossar, och slå morbror i hand wackert.”

Och piltarne närmade sig helt blygt, men mors brodern tog dem båda på sina knän, och blefwo de så lunda snart rätt bekanta med hwarandra.

Ett par timmar sednare satt det goda snickare-folket med sin kära gäst wid ett enkelt frukostbord; och under förtroligt samspråk afhandlade man nu än det förslutnas fröjder och befymmer, än det kommandes förhoppningar.

"Lyft, ska' ni få höra något!" afbröt Heine hastigt, "när jag sitter här och tänker på swåger och hur han har fått sin förmögenhet der ute i Amerika, så irinner det mig just nu i hågen hurudan underlig dröm jag haft i natt."

"Drömde du derinne på fyrkogäl'n?" frågade Zozanna.

"Troligen ena hälften der och den andra i wakt-rummet."

"Nå, låt oss höra då!"

Och snickaren berättade nu helt omständligt hwad läsaren redan förut inhemtat, och både hustrun, swågeren och de båda piltarne woro under hela hans framställning de uppmärksamaste åhörare.

"Det der kunde bara en så hederlig menniska som du drömma", sade hustrun, när allt war slut.

"Ja, mina wänner", inföll sjömannen här, "får jag nu säga min enfaldiga mening, och utan att be-

römma, så tycker jag, att ni begge två ha'n kommit ett godt stycke på vägen till rikedom; för det tror jag förwist, att i ha'n både ett godt samwete och ett gladt humör."

De båda makarne swarade härtill intet; men so- len tittade i detsamma in till det lilla sällskapet, och i des sken sågo de alla så förnöjda och kärleksfulla ut.

(Slut.)

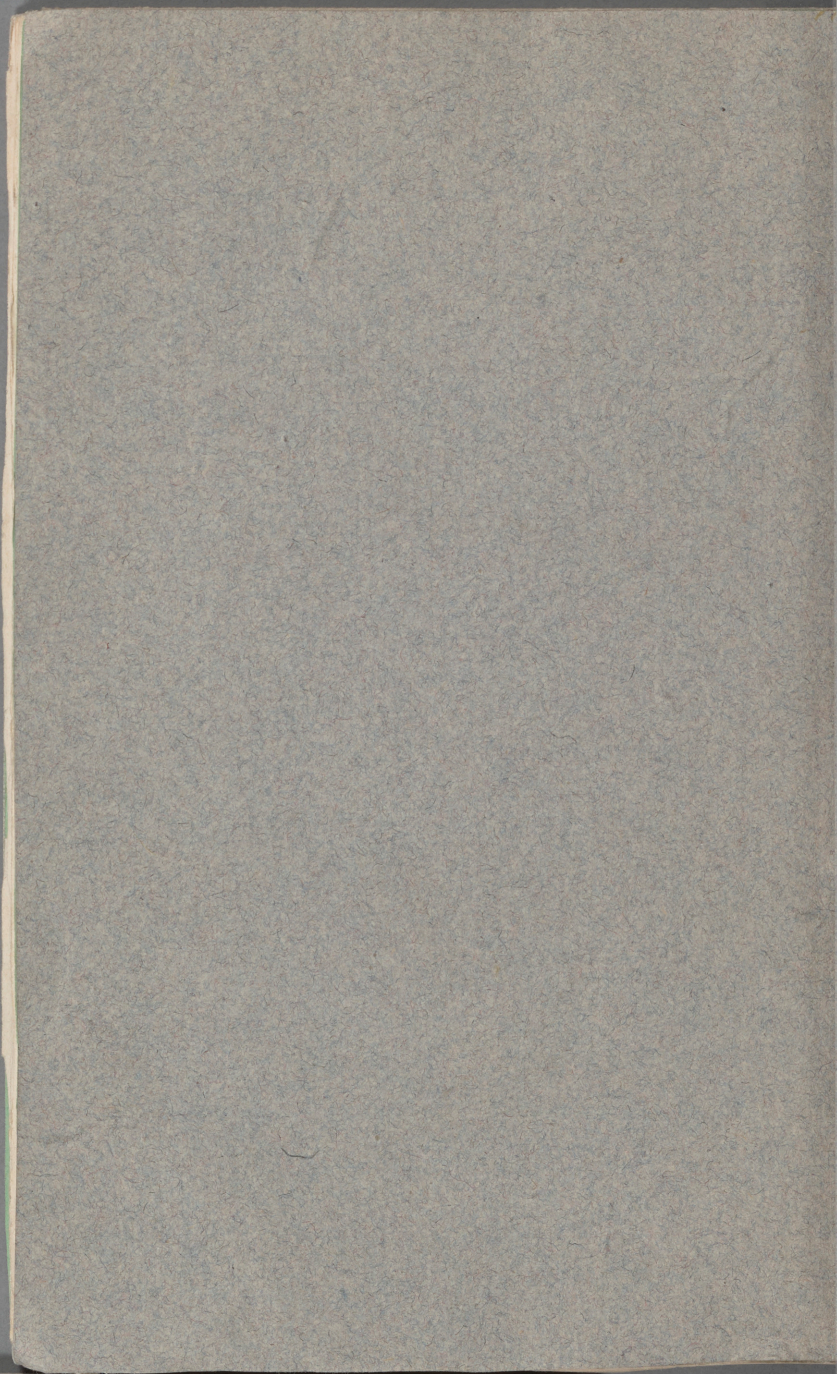
ömmen, så tyder jeg, att mi drage ned på'n samant
att godt fyde på någon till vilddom; för det tror jag
övertygt, att i på'n hade ett godt samant och ett gläd

De båda mästare svarade på till intet; men jag
er tillräde i betjemna in till det lilla följandet, och i
af den sago de alla så förtjusna och förtjusilla ut.

(Sist)

Þris: 16 þillingar banko.





Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

